

**SPRAWOZDANIE MERYTORYCZNE
Z DZIAŁALNOŚCI FUNDACJI GENERAL ELŻBIETY ZAWACKIEJ
ARCHIWUM I MUZEUM POMORSKIE ARMII KRAJOWEJ
ORAZ WOJSKOWEJ SŁUŻBY POLEK
W TORUNIU ZA ROK 2021**

I. DANE ORGANIZACJI:

1. Nazwa fundacji, jej siedziba i adres

Fundacja General Elżbiety Zawackiej. Archiwum i Muzeum Pomorskie Armii Krajowej oraz Wojskowej Służby Polek, ul. Podmurna 93, 87-100 Toruń

2. Data wpisu w Krajowy Rejestr Sądowy i numer KRS-u

Data rejestracji: 06.09.2001, nr KRS 41692, data ostatniego wpisu: 10.09.2018 r.

3. REGON 870502736

4. Zarząd Fundacji (imię i nazwisko według aktualnego wpisu w rejestrze sądowym i adres zamieszkania)

1. Prezes: Dorota Zawacka-Wakarecy
2. Sekretarz: Dorota Kromp

5. Rada Fundacji:

1. Przewodniczący: Jan Wyrowiński (mgr inż., Toruń)
2. Józef Borzyszkowski (prof. dr hab., Gdańsk)
3. Bogdan Chrzanowski (prof. dr hab., Gdańsk)
4. Andrzej Gąsiorowski (prof. dr hab., Gdańsk)
5. Mirosław Golon (dr hab., prof. UMK)
6. Sylwia Grochowina (dr hab., Toruń)
7. Andrzej Kola (prof. dr hab., Toruń)
8. Janusz Marszalec (dr, Gdańsk)
9. Katarzyna Minczykowska-Targowska (dr, Toruń)
10. Janusz Olstowski (prof. dr hab., Toruń)
11. Marcin Owskiński (dr, Sztutowo)
12. Waldemar Rezmer (prof. dr hab., Toruń)

6. Komisja Rewizyjna:

1. Przewodnicząca: Anna Kłobukowska (Toruń)
2. Jarosław Kłaczek (prof. dr hab., Toruń)
3. Maria Ciesielska (Toruń)

7. Pracownicy i współpracownicy (um. cywilno-prawne):

W roku sprawozdawczym Fundacja zatrudniała **22 osoby** na um. o dzieło/zlecenie (w tym wystąpienia konferencyjne, autorstwo tekstów), oraz **3 osoby** na um. o pracę:

1. Aleksander Biernacki (pracownik gospodarczy/pomoc kancelaryjna; um. o pracę, ½ etatu)
2. Mirosława Buczyńska (wydawnictwa, um. zlecenie)
3. Maria Ciesielska (opracowywanie; um. zlecenie)
4. Włodzimierz Dąbrowski (wydawnictwa, skład; um. zlecenie)
5. Edyta Falkowska (wydawnictwa; um. zlecenie)
6. Zuzanna Filarska-Kunicka (wydawnictwa; um. o dzieło)
7. Ewa Gawrońska (pozyskiwanie, opracowywanie, prelekcje; um. zlecenie/um. o dzieło)
8. Andrzej Gąsiorowski (wydawnictwa, recenzja; um. o dzieło)
9. Mirosław Golon (wydawnictwa, recenzja; um. o dzieło)
10. Radosław Greń (wirtualny spacer, um. o dzieło)
11. Sylwia Grochowina (wydawnictwa, recenzja, um. o dzieło)
12. Dorota Kromp (koordynacja projektów, um. zlecenie)
13. Natalia Łata (sekretariat, udostępnianie, koordynacja, pozyskiwanie, prelekcje; um. zlecenie/um. o pracę)
14. Agnieszka Łuczywek (um. o pracę, urlop macierzyński, media społ. um. zlecenie)
15. Janusz Marszalec (wydawnictwo-biuletyn; um. o dzieło)
16. Anna Mikulska (działy: Archiwum WSK, Muzealia – udostępnianie, opracowywanie, pozyskiwanie, wystawa, prelekcje; um. o dzieło/um. zlecenie)
17. Barbara Rojek-Penkala (dział: Arch. WSK – pozyskiwanie, opracowywanie, udostępnianie; um. o dzieło/um. zlecenie)
18. Anna Rojewska (dział: Arch. WSK – pozyskiwanie, opracowywanie, udostępnianie, prelekcje, wywiady; um. o dzieło/um. zlecenie)
19. Dominika Simińska (wydawnictwo, um. o dzieło)
20. Elżbieta Skerska (dział: Arch. Pomorskie – opracowywanie, digitalizacja, prelekcje; wydawnictwo; um. o dzieło/um. zlecenie)
21. Sebastian Stańczyk (wydawnictwa, indeksy, um. zlecenie)
22. Karol Wakarecy (digitalizacja; um. zlecenie)

W celu realizacji zadań statutowych Fundacja współpracowała z następującymi firmami:

1. Biuro Tłumaczeń. Agnieszka Chabros
2. Instytut Filmowy Unisławskiego Towarzystwa Historycznego
3. KMT. Usługi dla nauki i edukacji. Katarzyna Minczykowska-Targowska
4. WZG. Wąbrzeskie Zakłady Graficzne

W roku sprawozdawczym Fundacja też pozyskała środki z PFRON na stworzone w 2016 roku stanowisko pracy dla osoby niepełnosprawnej. Koszty wynagrodzenia tej osoby są w ok. 79% refundowane przez PFRON.

5. Stażyści, praktykanci, wolontariat:

Wolontariat:

1. Bogdan Chrzanowski (Przewodniczący Komitetu Redakcyjnego Biblioteki Fundacji)
2. Sylwia Grochowina (członek Komitetu Redakcyjnego Biblioteki Fundacji)
3. Ilona Graczyk (pomoc kancelaryjna)
4. Kromp Dorota (wiceprezes Zarządu, koordynacja projektu)
5. Mateusz Kubicki (wydawnictwa-prawa autorskie)
6. Katarzyna Minczykowska-Targowska (członek Komitetu Redakcyjnego Biblioteki Fundacji)
7. Sebastian Pawlina (wydawnictwo-prawa autorskie)
8. Wojciech Rakowski (wydawnictwo-prawa autorskie)
9. Jakub Woroncow (wydawnictwo-prawa autorskie)
10. Dorota Zawacka-Wakarecy (Prezes Zarządu Fundacji oraz Przewodnicząca Memoriału, nadzór nad projektami)
11. Monika Gasinowicz (Archiwum Pomorskie)

Członkowie Koła Przyjaciół Memoriału - do grona członków MGMW dołączyły 4 osoby, 2 osoby zmarły. Łącznie Memoriał skupia 255 osób.

II. CELE I ZASADY DZIAŁANIA

1. Cele statutowe fundacji

Fundacja służy popieraniu badań:

- historii Armii Krajowej na Pomorzu, utrwalaniu i upowszechnianiu historii, tradycji i dziedzictwa ideowego Armii Krajowej.
- dziejów wojskowej służby Polek i upamiętnianiu tradycji tej służby

2. Cele swe Fundacja realizuje poprzez:

- gromadzenie, opracowanie i udostępnianie nie stanowiących państwowego zasobu archiwalnego materiałów archiwalnych, dokumentacji i muzealiów dotyczących Armii Krajowej na Pomorzu oraz wojskowej służby Polek
- gromadzenie publikacji dotyczących pomorskiej AK oraz wojskowej służby Polek.
- gromadzenie i opracowywanie wspomnień i relacji żołnierzy AK z Pomorza oraz Polek służących w wojsku
- udostępnianie gromadzonych materiałów archiwalnych zainteresowanym, w szczególności historykom badającym dzieje AK na Pomorzu oraz dzieje wojskowej służby Polek.
- gromadzenie, opracowywanie i udostępnianie wszelkiego rodzaju pamiątek typu muzealnego po AK na Pomorzu i po wojskowej służbie Polek.
- gromadzenie i opracowywanie materiałów dotyczących działalności konspiratorów rodem z Pomorza w ogólnopolskich strukturach oraz materiałów dotyczących środowisk konspiracyjnych po roku 1945.
- popularyzację historii Polski, w szczególności Polskiego Państwa Podziemnego, konspiracji pomorskiej i kobiet-żołnierzy, również za pomocą nowatorskich technik w tym produkcji filmowych
- własną działalność wydawniczą Biblioteki Fundacji i sprzedaż własnych wydawnictw
- prowadzenie badań naukowych w obszarze nauk humanistycznych z zakresu dziejów Polski i Polaków

III. CHARAKTERYSTYKA DZIAŁALNOŚCI ORGANIZACJI POŻYTKU PUBLICZNEGO w okresie sprawozdawczym (realizacja celów statutowych), w tym informacja o działalności wspieranej przez administrację publiczną w okresie sprawozdawczym.

W roku 2021 Fundacja by realizować swoje cele statutowe podjęła się wykonania następujących zadań:

1) „UCHRONIĆ OD ZAPOMNIENIA ... zapomniane bohaterki i bohaterowie walk o niepodległość Polski na frontach II wojny światowej”. Projekt półroczny. Całkowity koszt: 55 960,00 zł dotacja: Gminy Miasta Toruń: 35 000,00 zł, środki własne Fundacji: 12 570,00 zł (wł. 6 550,00 zł + inne 6 020,00 zł), wkład osobowy: 8 390,00 zł Koordynacja: Dorota Zawacka-Wakarecy, Natalia Łata
Projekt został zrealizowany w 100%. W ramach projektu:

- zgromadzono materiały aktowe do **80** nowych teczek osobowych. Łącznie na zbiory fundacji składa się **9 720** teczek osobowych (A. WSK – 5 609, A. Pom. – 3 868, A. Zagrody – 243). W liczbach sumarycznych uwzględniono tecki do których materiały zgromadzono w ramach innych projektów. Powiększono o nowe materiały zawartość 90 teczek.
- indeksując akta składające się na zbiory fundacji oraz literaturę przedmiotu sporządzono ok. 1 330 kart rzeczowych (tzw. informacyjnych), do działu ikonograficznego przybyło 96 zdjęć oryginalnych i kserokopii.
- przeprowadzono 15 kwerend pełnych i kilkadziesiąt kwerend wstępnych, które wykonano na podstawie zapytań listownych (głównie e-mailowych) i telefonicznych.
- zdigitalizowano i dodano 100 nowych teczek do Kujawsko-Pomorskiej Biblioteki Cyfrowej.
- zbiory udostępniono: A. Pom.– 21 razy, A. WSK – 3 razy, wypożyczono 2 wystawy, 10 muzealiów, 39 dokumentów, 6 replik mundurów, podpisano 25 licencji na fotografie.
- przeprowadzono 6 prelekcji w formie online i tradycyjnej dla dzieci i młodzieży
- przygotowano scenariusz i wirtualny spacer pokazujący siedzibę Fundacji, jej zbiory i informację o działalności. Dostępny na stronie <https://zwiedzanie.zawacka.pl/>.
- na bieżąco aktualizowano witrynę internetową www.zawacka.pl oraz media społecznościowe Fundacji

2) „Testament Pani General... Upamiętnienie bohaterów i bohaterek II wojny światowej”. Projekt realizowany od 2 maja do 30 grudnia. Całkowity koszt: 73 450,00 zł, dotacja Gminy Miasta Toruń: 44 000,00 zł, środki własne Fundacji: 18 450,00 zł, wkład osobowy 11 000,00 zł. Koordynacja Natalia Łata, Dorota Kromp. Projekt zrealizowany w 100%. Pozyskano materiały archiwalne pozwalające na utworzenie 80 teczek osobowych składających się na Archiwum Pomorskie i Archiwum Wojskowej Służby Polek. W ramach projektu wydano książkę „Charków-Katyń-Twer-Bykownia” pod redakcją Dominiki Simińskiej.

3) „Miejsca pamięci, wydarzenia, bohaterowie, którym zawdzięczamy niepodległość Polski” – prelekcje, warsztaty i spacer historyczny. Całkowity koszt: 9 720,00 zł; dotacja: Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego 7 000,00 zł; środki własne Fundacji – 1 720,00; wkład osobowy: 1 000,00 zł. Koordynacja: N. Łata, prelegenci i edukatorzy: A. Łuczywek, A. Mikulska, A. Rojewska, E. Skerska, N. Łata, dr E. Gawrońska.
Projekt zrealizowano w 100%. Przeprowadzono nabór uczestników, przygotowano 3 grafiki w celu promocji zadania. Zrealizowano 25 prelekcji i warsztatów historycznych w formie

zajęć tradycyjnych w siedzibie Fundacji, poprzez komunikator Teams oraz nagrania audio. Zrealizowano 2 prelekcje wyjazdowe w województwie łódzkim. Odbyły się 2 spacery z oprowadzaniem po Starym i Nowym Mieście pt „Walka o niepodległość w cieniu toruńskich kamienic. Śladami działań niepodległościowych na toruńskim Starym i Nowym Mieście w latach 1919-1945” trwające ok. 2 godz. Każdy z uczestników otrzymywał broszurę, z zaznaczonymi punktami zwiedzania, krótkimi opisami i mapą. Zostały opracowane i udostępnione na stronie zawacka.pl 2 gry edukacyjne – Memory oraz puzzle z gen. Elżbietą Zawacką. Głównym zadaniem warsztatów, prelekcji oraz spacerów było zwiększenie świadomości i wiedzy na temat działań niepodległościowych Polaków zamieszkujących tereny Pomorza i Kujaw w latach II wojny światowej.

4) DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZA

Charków-Katyń-Twer-Bykownia. Mariały z sesji, pod redakcją Dominiki Simińskiej. Całkowity koszt: 12 500,00 zł, dotacja GMT w ramach projektu „Testament Pani Generał...”. *Biuletyn. R.XXXII 2020 (NR 70)*. pod redakcją Janusza Marszalca. Całkowity koszt: 12 886,00 zł; dotacja Gminy Miasta Torunia 7 000,00 zł; środki własne Fundacji: 3 760,00 zł; wkład osobowy: 1 926,00 zł. W tym numerze Biuletynu zaznaczone zostało 30 lat działalności Fundacji. Stąd wywiad z prof. Bogdanem Chrzanowskim związanym z Fundacją od samego jej początku, a jeszcze dłużej z prof. Elżbietą Zawacką. Skrótowno i w liczbach pokazano 30 lat działań Fundacji i opatrzone fotografiami. Wśród przyczynków są artykuły poświęcone tematyce pomorskiej – zbrodnie na nauczycielach w Szpręgawsku czy wspomnienie o prof. Stefanie Raszei – ostatnim żołnierzu Gryfa Kaszubskiego ale też nawiązanie do losów Jana Bytnara „Rudego” i dziejów Polskiego Obozu Narodowo-Syndykalistycznego. Biuletyn zawiera też wybrane relacje uczestniczek Powstania Warszawskiego, aktualne informacje o działalności Fundacji i realizowanych projektach historyczno-edukacyjnych, nowości wydawnicze.

Fundacja Generał Elżbiety Zawackiej jest w wykazie wydawnictw publikujących recenzowane monografie naukowe. Poziom I – 80 pkt, Unikatowy Identyfikator Wydawnictwa – 24100, pozycja 141.

5) II KONGRES HISTORYKÓW KONSPIRACJI NIEPODLEGŁOŚCIOWEJ. BOHATEROWIE. Dwa tematy projektu realizowanego ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach programu Działalność Upowszechniająca Naukę. Projekt dwuletni na lata 2018-2020. Projekt Bohaterowie został zrealizowany w 100% w 2019 roku. To przypomnienie i uhonorowanie pomorskich konspiratorów okresu II wojny światowej. Celem było spopularyzowanie wiedzy naukowej na temat bohaterów działalności niepodległościowej 1939-1947, którzy działali na terenie Polski i poza jej granicami, a pochodzili z Pomorza i Kujaw.

Ze względu na sytuację epidemiczną związaną z wirusem Covid-19 II Kongres Historyków z tematem przewodnim „Odwaga i odpowiedzialność. Konspiracja niepodległościowa w Europie 1939-1945. Organizacja, ludzie, formy i metody walki”, zaplanowany na 26, 27 listopada 2020 roku został przesunięty na rok 2021. Niestety i tym razem sytuacja epidemiczna nie pozwoliła na realizację zadania. Za zgodą Ministerstwa odwołano realizację, zwrócono środki i podpisano porozumienie.

8) PATRONATY, UROCZYŚCIE, GREMIA DORADCZE

W ramach współpracy ze szkołami Fundacja patronowała, przekazywała nagrody książkowe, a pracownicy Fundacji brali udział w jury bądź udostępniali siedzibie Fundacji na uroczystości wręczenia nagród następujących konkursów szkolnych:

- „Oni tworzyli naszą historię” Konkurs historyczny im. gen. Elżbiety Zawackiej (organizator: Marszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego, XI edycja).

Fundacja też organizowała i współorganizowała

- Obchody 112. rocznicy śmierci gen. Elżbiety Zawackiej. Złożenie kwiatów przy grobie na cmentarzu Św. Jerzego. 17.00 Msza św. w Kościele Garnizonowym.
- Organizowała uroczystości urodzinowe gen. Elżbiety Zawackiej, które odbyły się 19 marca 2021 r. W siedzibie Fundacji można było także podziwiać wystawę prac plastycznych w ramach Międzyszkolnego Konkursu Historyczno-Plastycznego *General Elżbieta Zawacka – dzień z życia Bohaterki*. Konkurs odbywał się pod Honorowym Patronatem Prezydenta Miasta Torunia, organizowany przez SP nr 10 i FGEZ, adresowany do uczniów klas 4 – 8 toruńskich szkół.
- uroczystości z okazji 77. rocznicy wybuchu powstania warszawskiego, Toruń, 1.08.2021 r. (wspólnie z UM Toruń, Urzędem Marszałkowskim i Stowarzyszeniem: Muzeum Historyczno-Wojskowe w Toruniu)
- uroczystości z okazji Dnia Polskiego Państwa Podziemnego, Toruń 27.09.2021 r.

Przedstawiciele Fundacji brali też udział w obradach gremiów doradczych:

- Rada Powiernicza Muzeum II Wojny Światowej (prof. Mirosław Golon)
- Rada Muzeum Okręgowego w Toruniu (Dorota Zawacka-Wakarecy)
- Komitet Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa przy oddziale IPN – KŚZpNP w Gdańsku (dokumentalistka Elżbieta Skerska,)

9) DZIAŁALNOŚĆ SEKRETARIATU: GOŚCIE, KORESPONDENCJA

W celu realizacji celów statutowych z sekretariatu Fundacji wyeksponowano tradycyjną pocztą 111 przesyłek listowych. Zarejestrowano 342 listów, które wpłynęły do sekretariatu Fundacji za pośrednictwem poczty polskiej.

Na skrzynkę e-mail Fundacji wpłynęło ponad 1950 tys. e-maili od interesantów i współpracowników Fundacji. E-maili wysłanych ze skrzynki fundacyjnej zarejestrowano ok. 1350.

Sprzedano ponad 210 egzemplarzy książek, kilkaset rozdysponowano gratisowo. Fundację odwiedziło ponad 600 osób (zwiedzający, uczestnicy prelekcji)

IV. DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA

Fundacja nie prowadzi działalności gospodarczej.

V. KORZYSTANIE Z UPRAWNIEŃ W OKRESIE SPRAWOZDAWCZYM

- 1) Zwolnienia z podatków: działalność Fundacji nie podlega opodatkowaniu; zwolniona z opłat podatkowych od nieruchomości.

- 2) Zwolnienia z opłat sądowych: zwolniona
- 3) Korzystanie z uprawnień do nabywania, użytkowania wieczystego na szczególnych zasadach nieruchomości Skarbu Państwa:
- 4) Fundacja od 2006 r. korzysta z użytkowania wieczystego budynku, który jest siedzibą Fundacji.

VI. PODSUMOWANIE

Realizowanie statutowych zadań Fundacji w ciągu całego ubiegłego roku wiązało się z wielkim zaangażowaniem pracowników Fundacji. Zarząd Fundacji dziękuje Im serdecznie.

Zarząd Fundacji pragnie podkreślić, że w swej działalności spotykał się z życzliwością i poparciem władz i instytucji, którym należy się szczególne podziękowanie.

Dziękujemy Urzędowi Miasta Torunia z panem Prezydentem Michałem Zaleskim, Radzie Miejskiej Torunia z jej przewodniczącym Marcinem Czyżniewskim na czele.

Dziękujemy Urzędowi Marszałkowskiemu Województwa Kujawsko-Pomorskiego i panu Marszałkowi Piotrowi Całbeckiemu.

Dziękujemy wszystkim instytucjom i ofiarodawcom indywidualnym, których pomoc i dotacje umożliwiły naszą działalność.

Sekretarz Zarządu

Dorota Kromp

Prezes Zarządu

Dorota Zawacka-Wakarecy